

Jeugdliteratuur op de pabo

Postdoctoraal onderzoek Janneke de Jong-Slagman

Dit onderzoek werd gesubsidieerd door NWO/SIA. HBOPD2018.05.010

Onderzoeksvraag

Hoe kan de didactiek hardop denken bij het lezen van schurende jeugdliteratuur via digitale middelen bijdragen aan de waardering van jeugdliteratuur door pabostudenten en het vergroten van hun inzicht in de werking ervan?

Doelen

- Pabostudenten kennis laten maken met schurende jeugdliteratuur.
- Pabostudenten laten ervaren dat jeugdliteratuur op meerdere manieren gelezen kan worden door hen deelgenoot te maken van het leesproces en de leesvoltoening van hun docenten.
- Pabostudenten enthousiasmeren voor literatuur en hun inzicht vergroten.

De aanpak: hardopdenkend lezen via digitale middelen

- Bij de introductie van de collegeluw module Lezen voor je leven (pabo 2) werd een gevalideerde vragenlijst afgenomen als nulmeting.
- Studenten kregen drie keer een verhaal aangeboden, door een docent op video voorgelezen en online via het programma Loom vertoond. Studenten hadden twee weken gelegenheid deze te bekijken en daarna op stellingen te reageren.
- Een experimentele groep kreeg een video met voorlezen en hardopdenken; de controlegroep kreeg de teksten alleen voorgelezen. Alle deelnemers konden met de geprojecteerde teksten meelesen.
- Studenten uit de experimentele groep schreven na iedere sessie een reflectie.
- Na afloop van de interventie werd een nameting afgenomen, bestaande uit de belangrijkste vragen van de nulmeting.
- Met studenten die zich vrijwillig aangeboden hadden, werden focusgroep-interviews afgenomen.

- De data van de voor- en nameting werden geanalyseerd met SPSS; de kwalitatieve data met Atlas-ti.

Het onderzoek werd uitgevoerd onder 150 derdejaars pabostudenten.

Evaluatie van de aanpak

Studenten waren tevreden over de aanpak omdat die ingebed was in het curriculum.

Studenten waardeerden de persoonlijke leeservaring van hun docenten en verkregen nieuwe inzichten.

De interviews leverden veel informatie op die ten goede komt aan het onderwijs.

De vragenlijst die voor de nulmeting werd gebruikt was te uitgebreid.

Opbrengsten

Studenten kregen beter inzicht in het belang van de manier waarop een verhaal is geschreven.

Studenten leerden meerdere interpretaties van een literair werk kennen en waarderen.

Studenten zagen de noodzaak in van een adequate leeshouding voor het waarderen van en inzicht verwerven in jeugdliteratuur.

Het hardopdenkend lezen werd grosso modo als leerzaam en verrijkend ervaren.

Studenten hebben in het vo literatuuronderwijs gehad, maar niet geïnternaliseerd; zij kunnen kennis en vaardigheden niet inzetten bij het lezen van jeugdliteratuur.

Studenten willen breder lezen, maar zien daar in hun stagescholen maar beperkt de mogelijkheid voor.

Stimulerende en belemmerende factoren

- De persoonlijke aanpak door eigen docenten.
- De inbedding in het curriculum; meedoen aan het onderzoek was winst voor studenten.
- Uitbreiding van het literaire repertoire van studenten.
- De lengte van de opnames moet beperkt blijven. Studenten vonden 15 minuten te lang.
- De verschillende genres die in het onderzoek werden gebruikt, maken vergelijken complex.

Aanbevelingen

Zet opnames met hardopdenkend lezen in bij de voorbereiding van colleges, om in het college het gesprek aan te gaan.

Zet opnames met hardopdenkend lezen in voor een efficiëntieprogramma, zo vroeg mogelijk in de opleiding.

Geef expliciete aandacht aan een adequate leeshouding bij het lezen van jeugdliteratuur;

een voorwaarde voor diep lezen. Gebruik voor hardopdenkend lezen korte, afgeronde verhalen of geef een aanzet om adequaat een nieuw boek te lezen. Stimuleer breder lezen op de basisschool.

Werk in het basisonderwijs aan repertoirekennis.

Dicht de kloof die er in het vo lijkt te zijn tussen jeugdliteratuur (vrijblijvend) en volwassenenliteratuur (verplicht).

Maak leerlingen 'literatuuronderzoekers' en laat ze in po en vo kinderboeken onderzoeken op thema, perspectief, motieven, ruimte, enzovoorts. Zo krijgt de theorie een gezicht.

In het kader van literatuuronderwijs, persoonlijke en burgerschapsvorming kunnen moderne jeugdboeken uitstekende diensten bewijzen. Vertrouw de leerkracht en docent die schurende teksten in de klas wil bespreken.

Driestar hogeschool

 Driestar educatief

 SIA
Regieorgaan

Meer weten of advies aanvragen?
J.deJong-Slagman@driestar-educatief.nl

www.driestar-educatief.nl